



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Президент Відкритого міжнародного
університету розвитку людини «Україна»



Петро ТАЛАНЧУК

Концепція освітньої діяльності

Освітня програма «Терапевтичне садівництво»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство

галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство

Кваліфікація: магістр з садово-паркового господарства

Затверджено зі змінами рішенням
Вченої ради Відкритого міжнародного
університету розвитку людини «Україна»
протокол № 1 від 23 лютого 2023 року
Освітньо-професійна програма вводиться в
дію наказом від 14 березня 2023 року № 29

Київ – 2023

КОНЦЕПЦІЯ

Народ України вимушений боротись одночасно з багатьма небаченими раніше загрозами, основною з яких є війна, що додалась до попередніх та відсунула їх на задній план, але вони не зникли. Це пандемія коронавірусу, знищення природних екосистем, деградація ґрунтів, аридизація клімату та ін., і їх сукупна дія в умовах війни стає все більш руйнівною. Особливо важким є становище ветеранів, які отримали поранення і травмовані не тільки фізично, але й психічно і психологічно. Світовий досвід показує, що реабілітація осіб із посттравматичним стресовим розладом (ПТСР) може тривати десятиліттями і є надзвичайно важким завданням. Реабілітаційні центри перевантажені, фахівців не вистачає, а кількість тих, хто страждає від ПТСР, у тому числі серед цивільного населення, стає все більшою. Разом із тим в Україні завдяки сприятливим кліматичним умовам є потужний невикористаний ресурс, який здатний зменшити гостроту проблеми в разі – це технологія гарденотерапії, лікувального садівництва, що має значну історію розвитку у світі та величезний досвід зцілення ветеранів, які отримали ПТСР у ході різноманітних війн у всіх куточках світу.

Будь-який зелений простір – ліс, сад, город – уже може стати частиною реабілітаційної програми гарденотерапії. Виходячи з цього, у багатьох містах України створюються міські сади й городи, які називають «терапевтичними» – вони насамперед дають можливість соціальної реабілітації, повернення або напрацювання втрачених навичок соціальних комунікацій. Але наразі існує величезна кількість давніх, випробуваних часом та новітніх технологій, які можуть бути втілені у терапевтичному саду та значно підвищити його рекреаційний потенціал. Саме таке завдання – дати здобувачам освіти знання, уміння й навички для створення максимально ефективних терапевтичних садів – ставиться перед ОП «Терапевтичне садівництво» магістерського рівня вищої освіти.

Слід підкреслити, що терапевтичні сади мають базуватись на засадах пермакультури – тоді вони будуть гармонійно поєднуватись із природними екосистемами та дадуть можливість користувачам у процесі реабілітації навчитись, як досягти продовольчого суверенітету для себе та своєї родини. Пермакультура (від англ. permaculture – permanent agriculture – «Стале сільське господарство») – підхід до проектування сталих систем і система ведення сільського господарства, що працює в гармонії із природними процесами з мінімальними витратами праці і без шкоди для довкілля. У найширшому сенсі – облаштування всіх сфер життєдіяльності людини у відповідності із законами екології. Саме пермакультура дає можливість отримувати найбільші у світі

врожай на мінімального розміру ділянках, одночасно збагачуючи ґрунти і біорізноманіття, відновлюючи обводненість ландшафту. А три основні етичні принципи пермакультури – повага до Природи, турбота про Людину та справедливий розподіл – відображають основні аспекти відновлення травмованих війною людей, оскільки традиційна у нас природоруйнуюча практика господарювання на землі їм більше не під силу, тому вимушений перехід до екологічних методів із мінімальними затратами праці та ресурсів буде дуже доречним. Також пермакультурні методи господарювання лежать цілком у руслі переходу до сталого розвитку, який задекларувала Україна уже давно і при якому задовольняються усі базові потреби нинішніх поколінь та гарантується право майбутніх поколінь на задоволення таких самих їх потреб. І однією з таких базових потреб є потреба в чистому навколишньому середовищі, спілкуванні з повноцінними екосистемами, яких стає все менше, а терапевтичний сад має стати повноцінною природоподібною екосистемою з терапевтичними властивостями.

Аналіз стану вже створених в Україні «терапевтичних садів» дає уявлення про численні помилки, яких допустились автори, і насамперед це відсутність уявлення про:

- значення здорового ґрунту для зростання здорових рослин та здоров'я користувачів;
- створення здорового родючого ґрунту;
- принципи організації та функціонування екосистем;
- ефективність багатьох відомих у світовій практиці елементів саду;
- спрямованість колірних та ароматичних поєднань, рельєфу та ін.

Саме для уникнення подібного роду помилок здобувачі освіти мають вивчити, акумулювати та уміти використати світовий та вітчизняний досвід при створенні терапевтичних садів, надавши їм національного колориту – щоб з першого погляду було зрозуміло, що це – Терапевтичний Український Сад.

I. Код та найменування спеціальності – 206 Садово-паркове господарство

II. Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

III. Перелік спеціалізацій та освітніх програм – Терапевтичне садівництво

IV. Загальний обсяг у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та строк навчання – 90 кредитів, 1 рік 6 місяців навчання за очною (денною) та заочною формами навчання.

V. Професійні стандарти, на дотримання яких планується спрямувати навчання (в разі наявності):

1. Стандарт вищої освіти. Другий (магістерський) рівень вищої освіти. Ступінь «магістр». Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальність: 206 Садово-паркове господарство (наказ Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 № 383). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/206-sadovo-parkova%20gospodarstvo-M.pdf>.

VI. Перелік основних компетентностей, якими має можливість оволодіти здобувач вищої освіти

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері садово-паркового господарства та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 6. Здатність розробляти та управляти проектами.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)

- ФК 1. Здатність розробляти технології вирощування декоративних рослин у закритому та відкритому ґрунті.

ФК 2. Здатність проводити оцінку економічної ефективності та інноваційно-технологічних ризиків при впровадженні нових технологій при вирощуванні посадкового матеріалу.

ФК 3. Здатність проектувати та реалізовувати заходи з інженерної підготовки території, будівництва, благоустрою, озеленення та утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини та девастрованих ландшафтів.

ФК 4. Здатність до управління об'єктами садово-паркового господарства, їх функціонального використання, охорони, захисту та організації робіт із урбомоніторингу та інвентаризації об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини.

ФК 5. Здатність складати кадастри зелених насаджень.

ФК 6. Здатність організовувати і здійснювати державний контроль і нагляд за дотриманням правил утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини.

ФК 7. Здатність оцінювати розмір шкоди, заподіяної об'єктам садово-паркового господарства та об'єктам культурної спадщини при порушенні природоохоронного або містобудівного законодавства.

ФК 8. Здатність проводити оцінку виробничих і невиробничих витрат на забезпечення якості, здійснювати технічний контроль, авторський нагляд за виробничою і проектною діяльністю в галузі садово-паркового господарства.

ФК 9. Здатність контролювати виробничу і проектну діяльність у галузі садово-паркового господарства.

ФК 10. Здатність здійснювати технічні розрахунки в проєктах, техніко-економічне обґрунтування і функціонально-вартісний аналіз ефективності проєктованих заходів.

ФК 11. Здатність прогнозувати наслідки, знаходити ефективні рішення в плануванні і реалізації проєктів із урахуванням наявних обмежень.

ФК 12. Здатність організувати роботу команди фахівців, яка пов'язана із плануванням (або відновленням) міських територій, відкритих просторів, об'єктів садово-паркового господарства тощо.

ФК 13. Здатність планувати та здійснювати збір, обробку, аналіз і систематизацію науково-технічної інформації з теми дослідження, обирати методики і засоби розв'язання складних задач професійної діяльності.

ФК 14. Здатність до отримання нових знань та проведення прикладних досліджень у галузі садово-паркового господарства, узагальнення та систематизації отриманої інформації.

ФК 15. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах вищої та фахової передвищої освіти, навчати співробітників інноваційної діяльності та здійснювати просвітницьку природоохоронну діяльність серед населення.

Додатково:

ФК 16. Здатність застосовувати інноваційні технології озеленення та оздоровлення в садово-парковому господарстві і гарденотерапії.

ФК 17. Здатність оптимізувати зелені насадження та їхній видовий склад з урахуванням засад конструктивної екології, пермакультури та терапевтичного садівництва.

ФК 18. Здатність проєктувати та облаштовувати терапевтичні сади різного функціонального призначення для відновлення здоров'я, для соціальної реабілітації та досягнення продовольчого суверенітету.

VII. Програмні результати навчання

ПР 1. Обґрунтовувати технологічні процеси інженерної підготовки території, будівництва та утримання об'єктів садово-паркового господарства.

ПР 2. Організовувати та здійснювати роботи з урбомоніторингу та інвентаризації на об'єктах садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів та складання кадастру зелених насаджень.

ПР 3. Пропонувати та впроваджувати у виробництво сучасні технології вирощування садивного матеріалу: декоративних дерев, кущів, квіткових культур, газонних трав.

ПР 4. Оцінювати економічну ефективність пропонованих рішень.

ПР 5. Пропонувати та організовувати еколого-біологічні та технологічні заходи створення та утримання об'єктів садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів.

ПР 6. Планувати та організовувати роботи з інженерної підготовки території, будівництва та утримання об'єктів садово-паркового господарства природних і культурних ландшафтів.

ПР 7. Здійснювати ефективне управління об'єктами садово-паркового господарства, природними і культурними ландшафтами з урахуванням технологічних, правових, економічних, екологічних та інших аспектів.

ПР 8. Організовувати роботу колективу виконавців проєктів.

ПР 9. Презентувати результати виконаних досліджень у галузі садово-паркового господарства фахівцям і нефаківцям.

ПР 10. Розробляти проекти об'єктів озеленення, садово-паркового господарства та ландшафтної архітектури, реставрації та реконструкції об'єктів озеленення, культурної спадщини; проектувати зимові сади в інтер'єрах офісних і житлових будівель, озеленення покрівель, оранжерейні і тепличні комплекси.

ПР 11. Проектувати території площ, магістралей і вулиць, пішохідних зон, смуг відведення лінійних об'єктів, зон заміського відпочинку і туризму, лісопарків, територій лікарняних комплексів і курортів, санітарно-захисних зон, меліоративних деревних насаджень, реабілітації порушених ландшафтів техногенних територій.

ПР 12. Створювати об'єкти озеленення різного призначення та підбирати комплекс робіт по догляду за рослинами у насадженнях.

ПР 13. Організовувати навчально-пізнавальну діяльність здобувачів освіти.

ПР 14. Організовувати та здійснювати підвищення кваліфікації і коучинг співробітників із інноваційної діяльності.

ПР 15. Організовувати та виконувати просвітницьку природоохоронну діяльність серед населення.

Додатково:

ФК 16. Здатність застосовувати інноваційні технології озеленення та оздоровлення в садово-парковому господарстві і гарденотерапії.

ФК 17. Здатність оптимізувати зелені насадження та їхній видовий склад з урахуванням засад конструктивної екології та терапевтичного садівництва.

ФК 18. Здатність проектувати та облаштовувати терапевтичні сади різного функціонального призначення для відновлення здоров'я та для соціальної реабілітації людини.

Придатність до працевлаштування:

Орієнтовний перелік професійних кваліфікацій, які планується надавати Робота за фахом у закладах (установах, організаціях) державного управління, природоохоронній сфері згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010) та International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08):

1229.4 Директор центру підвищення кваліфікації

1210.1 Директор курсів підвищення кваліфікації

1221.2 Завідувач господарства (комунального господарства з утримання зелених насаджень, лісопаркового)

2149.2 Інженер садово-паркового господарства
2213.2 Фахівець з ландшафтного дизайну
2213.2 Фахівець з квітникарства
2213.2 Фахівець з рекреації
3212 Фахівець садово-паркового господарства
3212 Начальник розсадника садово-декоративних культур
3212 Старший майстер зеленого господарства
3212 Начальник лісорозсадника

VIII. Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання:

Наявність першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, диплома спеціаліста, магістра (зі споріднених спеціальностей).

IX. Порядок оцінювання результатів навчання:

Поточне опитування, тестування знань, звіти про виконання практичних робіт, презентації, звіти про практику, контрольні роботи, написання наукових статей за результатами досліджень.

Підсумковий контроль – заліки, диференційовані заліки, усні та письмові екзамени.

Підсумкова атестація: Атестація випускників освітньої програми «Терапевтичне садівництво» спеціальності 206 Садово-паркове господарство проводиться в формі захисту магістерської кваліфікаційної роботи.

Атестація завершується видачею документа встановленого зразка про присудження освітнього ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації «магістр з садово-паркового господарства».

Атестація здійснюється відкрито та публічно.